

ADVIES VAN HET INSTITUUT VOOR NATUUR- EN BOSONDERZOEK INBO.A.2009.174.
Wetenschappelijke instelling van de Vlaamse overheid
Kliniekstraat 25, 1070 Brussel
www.inbo.be

BETREFT: Het bouwen van 2 windturbines voor de winning van windenergie in de haven van Antwerpen, Moerstraat 99, haven 550. Advies met betrekking op een mogelijke impact op de fauna.

Nummer : INBO.A.2009.174.
Datum : 3 – september – 2009
Auteurs/vragen naar: Joris Everaert, tel: 02-558.18.27., e-mail: joris.everaert@inbo.be
Kenmerk aanvraag: BA 2000 / 09-05360 (ANB) en 8.00/11002/459160.4 (R-O Vlaanderen)
Datum aanvraag : 27 – augustus – 2009
Geadresseerden : -Agentschap voor Natuur en Bos – Antwerpen
Lange Kievitstraat 111-113, bus 63, 2018 Antwerpen
t.a.v. Joris Janssens & Peter Berghmans
cc. ANB centrale diensten, Interdepartementale Windwerkgroep.

Geachte,

Aan de hand van de gegevens waarover we momenteel beschikken, kunnen we het volgende vermelden.

De geplande windturbines staan tussen 2 beschermde gebieden binnen het Vogelrichtlijngebied 'De Kuifeend', zijnde het gebied De Kuifeend zelf (inclusief aanpalende plassen in rangeerstation) en het meer noordelijk gelegen Opstalvalleigebied. Dit laatste gebied zal verder ontwikkeld worden als wetland als compensatie voor verloren gedeeltes in en langs het rangeerstation. De eerste fase is gerealiseerd als compensatie voor het AMORAS-project..

Het is te verwachten dat er regelmatig uitwisseling zal zijn van vogels (corridor van voornamelijk watervogels) tussen deze gebieden. De geplande windturbines (vooral de meest oostelijke) staan op die corridor.

De meest oostelijk geplande turbine, zal naar verwachting een belangrijke negatieve impact kunnen veroorzaken op de corridor tussen bovengenoemde gebieden binnen het Vogelrichtlijngebied, en aldus de natuurlijke kenmerken van het Vogelrichtlijngebied kunnen aantasten. Bovendien is er een cumulatieve impact mogelijk door de reeds bestaande hoogspanningslijn.

Ondanks het feit dat een 'passende beoordeling' voor de geplande windturbines ontbreekt in de vergunningsaanvraag, kan bovenstaande conclusie wel getrokken worden uit het richtinggevend advies INBO.A.2008.194 (Everaert 2008b, zie bijlage) en recente buitenlandse en eigen expertise. *Zie o.m. belangrijke rapporten (met review van groot aantal studies) en publicaties van Drewitt & Langston (2006), Everaert (2008), Everaert & Stienen (2007), Hötter et al. (2006), Hötter (2006), Krijgsveld et al. (2008), Langston & Pullan (2003), Stewart et al. (2007), Winkelman et al. (2008).*

Om de corridor zo optimaal mogelijk te houden, adviseren we om de meest oostelijk geplande windturbine, meer westelijk te verschuiven, in overeenstemming met het eerder richtinggevend advies INBO.A.2008.194 (Everaert 2008b, zie bijlage).

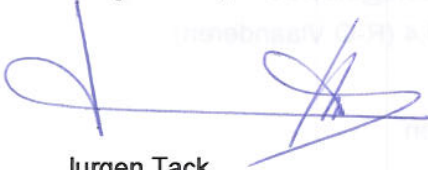
We verstrekken bijgevolg een positief advies voor de meest westelijk geplande windturbine (WT 01), en negatief voor de meest oostelijk geplande windturbine (WT 02).

Bijkomende informatie:

Onlangs werd in opdracht van Vleemo (de vergunningsaanvrager), een 'second opinion' nota opgemaakt door studie bureau Haskoning (op datum 12 mei 2009), als reactie op het richtinggevend advies INBO.A.2008.194 om windturbines te plaatsen in het noordelijk en centraal deel van de haven op de Rechterscheldeoever. De nota van Haskoning werd samen met Vleemo, het Havenbedrijf, Natuurpunt en INBO op 14 mei 2009 besproken, en er werd geconcludeerd (o.m. op basis van belangrijke INBO opmerkingen) dat Haskoning de nota grondig moet corrigeren en verder verbeteren/aanvullen. Het besluit van INBO is dat er momenteel (ook na de huidige Haskoning nota) geen enkele reden bestaat om het eerdere richtinggevend INBO advies te wijzigen.

De gedetailleerde INBO opmerkingen op de eerste versie van de Haskoning nota, zijn beschikbaar maar aangezien er een aanpassing komt van die nota, zijn de opmerkingen nog niet definitief. Indien er vanuit Vleemo/Havenbedrijf tijdens of na de behandeling van het voorliggend dossier een aangepaste Haskoning nota zou binnenkomen voor de milieuvergunningcommissie, wenst het INBO daar uiteraard nog opmerkingen op te kunnen formuleren, in overleg met ANB.

Hoogachtend,

Jurgen Tack,
Administrateur-generaal

Referenties:

Drewitt A.L., Langston R.H.W., 2006. Assessing the impacts of wind farms on birds. *Ibis* 148: 29-42.

Everaert J., 2006. Plaatsing van windturbines in het rechterscheldeoevergebied te Antwerpen. Nieuwe aanbevelingen in het kader van een mogelijke impact op vogels. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, advies IN.A.2006.32 (update 15/03/2006). ftp://ftp.inbo.be/Users/Joris_Everaert/Windturbines_Antwerpen/

Everaert J., Stienen E., 2007. Impact of wind turbines on birds in Zeebrugge (Belgium). Significant effect on breeding tern colony due to collisions. *Biodiversity and Conservation* 16: 3345-3359.

Everaert J., 2008. Effecten van windturbines op de fauna in Vlaanderen: onderzoeksresultaten, discussie en aanbevelingen. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 2008(44). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. (174 pp). <http://www.inbo.be/ygen/bibliotheekref.asp?show=html&refid=180403>

Everaert J., 2008b. Oprichten van windturbines in noordelijk deel van het Rechterscheldeoevergebied. Richtinggevend advies met betrekking tot een mogelijke impact op de fauna. Advies van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.A.2008.194. (20 pp). Zie bijlage en ftp://ftp.inbo.be/Users/Joris_Everaert/Windturbines_Antwerpen/

Hötter H., Thomsen K.M. & Köster H., 2006. Impacts on biodiversity of exploitation of renewable energy sources: the example of birds and bats. Facts, gaps in knowledge, demands for further research, and ornithological guidelines for the development of renewable energy exploitation. Michael-Otto-Institut im NABU, Bergenhusen. (65 pp).

Hötter H., 2006. The impact of repowering of wind farms on birds and bats. Michael-Otto-Institut im NABU, Bergenhusen. Original publication in German. (38 pp).

Krijgsveld K.L., Akershoek K., Schenk F., Dijk F., Dirksen S., 2008. Collision of birds with modern large wind turbines: reduced risk compared to smaller turbines. Draft version August 2008 (submitted for publication). This paper contains corrected figures previously reported in Akershoek et al. (2005).

Langston R.H.W., Pullan J.D., 2003. Windfarms and birds: An analysis of the effects of windfarms on birds, and guidance on environmental assessment criteria and site selection issues. Report by Birdlife International on behalf of the Bern Convention. Council of Europe T-PVS/Inf (2003) 12.

Stewart G, Pullin A., Coles C., 2007. Poor evidence-base for assessment of windfarm impacts on birds. *Environmental Conservation* 34: 1-11.

Winkelman J.E., Kistenkas F.H., Epe M.J., 2008. Ecologische en natuurbeschermingsrechtelijke aspecten van windturbines op land. Alterra rapport 1780 (190 pp.).

Robert H. Thompson et al. (2007) investigate the feasibility of adjusting the energy density of the
examples of birds and bats. Further research is needed for further research and environmental guidelines for
the development of renewable energy resources. National Commission on Energy Policy (2007)

Robert H. Thompson et al. (2007) The impact of increasing the wind farm on birds and bats. National Commission on Energy Policy (2007)

Robert H. Thompson et al. (2007) The impact of increasing the wind farm on birds and bats. National Commission on Energy Policy (2007)

Robert H. Thompson et al. (2007) The impact of increasing the wind farm on birds and bats. National Commission on Energy Policy (2007)

Robert H. Thompson et al. (2007) The impact of increasing the wind farm on birds and bats. National Commission on Energy Policy (2007)

Robert H. Thompson et al. (2007) The impact of increasing the wind farm on birds and bats. National Commission on Energy Policy (2007)